

Rapport

Datum: 12 juni 2006

Rapportnummer: 2006/210

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de Dienst Domeinen Roerende Zaken, directie Apeldoorn hem naar aanleiding van zijn verzoek om ontbinding van een koopovereenkomst van een kavel fietsen wegens een door verzoeker gemaakte vergissing bij de inschrijving daarvan, een boete heeft opgelegd van dertig procent van het door verzoeker op de kavel fietsen geboden bedrag. Verzoeker stelt zich op het standpunt dat in dit geval de hoogte van de boete (€ 797,40) niet in verhouding staat tot de waarde van de kavel fietsen die volgens verzoeker door Domeinen wordt geschat tussen de € 500 en € 600.

Beoordeling

6. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

7. Op grond van artikel 12, derde lid Algemene voorwaarden Domeinen Roerende Zaken 2001 (zie Achtergrond, onder 1.) is de Staat bij het niet nakomen van een uit een koopovereenkomst voortvloeiende verplichting, van welke aard dan ook, bevoegd een boete op te leggen van ten hoogste gelijk aan de helft van het geboden bedrag, met een minimum van € 65.

8. Dat Domeinen bij het bepalen van de hoogte van de boete in het individuele geval een (niet extern bekend gemaakte) boetetabel hanteert, valt alleszins te begrijpen. Dit betekent echter niet dat Domeinen deze tabel in alle gevallen zonder meer kan toepassen. Bij het bepalen van de hoogte van de boete dient Domeinen enerzijds rekening te houden met de eisen van redelijkheid en billijkheid overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 6:2 en 6:248 van het Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond, onder 2.), anderzijds dient Domeinen rekening te houden met het hiervoor onder 6. vermelde redelijkheidsvereiste.

9. Door bij de afwijzing van het verzoek om matiging van de boete geen rekening te houden met de bijzondere omstandigheden van dit geval, te weten het feit dat het hier duidelijk om een vergissing gaat, blijkt uit de door verzoeker gemaakte aantekening van het getal 2658 op de kavellijst bij de kavel van de waterscooter, het verschil tussen de hoogte van het bedrag van de door Domeinen getaxeerde waarde van de kavel fietsen (€ 650) en het bedrag van de door verzoeker gedane bieding (€ 2.658) en met name dat verzoeker een boete werd opgelegd (€ 797,40) die aanzienlijk hoger is dan de door Domeinen getaxeerde waarde van de kavel fietsen, handelde Domeinen in strijd met het redelijkheidsvereiste.

De Nationale ombudsman is bovendien van oordeel dat Domeinen zich niet in redelijkheid op het standpunt kan stellen dat verzoeker zich voor matiging van de boete maar tot de burgerlijke rechter moet wenden. In dit geval zouden de te maken kosten bij het voeren van een civiele procedure niet opwegen tegen het eventueel te behalen voordeel.

Het bovenstaande vormt aanleiding tot het doen van een aanbeveling tot matiging van de opgelegde boete.

10. Dat volgens de staatssecretaris de kosten voor het ontbinden van een kavel ongeacht de goederensoort € 1.149 zijn, doet aan dit oordeel niet af. Bij de berekening van dit bedrag werden door de staatssecretaris onder meer betrokken de kosten voor aanmelding, ontvangst en opslag van de goederen, alsmede het verkavelen en de verkoop daarvan. Het door de staatssecretaris genoemde bedrag betreft derhalve slechts ten dele de meerkosten die het gevolg zijn van ontbinding van de overeenkomst.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Dienst Domeinen Roerende Zaken, directie Apeldoorn is gegrond, wegens schending van het redelijkheidsvereiste.

AANBEVELING

De minister van Financiën wordt in overweging gegeven te bevorderen dat de Dienst Domeinen Roerende Zaken, directie Apeldoorn met inachtneming van hetgeen door de Nationale ombudsman in de Beoordeling is overwogen, de aan verzoeker opgelegde boete matigt.

Bij brief van 1 september 2006 heeft de minister van Financiën de Nationale ombudsman laten weten dat Domeinen Roerende Zaken de aan verzoeker opgelegde boete heeft gematigd tot de helft van de oorspronkelijk aan verzoeker opgelegde boete.

Tevens liet de minister weten dat de aanbeveling voor de Domeinen Roerende Zaken aanleiding was het boetebeleid aan te passen.

Het uitgangspunt blijft dat de boete conform de Algemene Voorwaarden Domeinen Roerende Zaken maximaal gelijk kan zijn aan de hoogte van het geboden bedrag, met een minimum van € 65,00.

Bij het hanteren van de (niet extern bekend gemaakte) boetetabel zal Domeinen Roerende Zaken in voorkomende gevallen een boete opleggen die maximaal de helft van het tweede ontvangen bod zal bedragen (met een minimum van € 65,00).

Indien er geen tweede bod is, zal de boete maximaal de helft bedragen van de door Domeinen Roerende Zaken getaxeerde waarde van het voorwerp.

Onderzoek

Op 26 april 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift, gedateerd 25 april 2005 van de heer F. te Zwolle, met een klacht over een gedraging van de Dienst Domeinen Roerende Zaken, directie Apeldoorn.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Financiën verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de minister van Financiën een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De staatssecretaris van Financiën deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag aan te vullen.

Bevindingen

1. Voor de openbare verkoop van 9 december 2004 van de Dienst Domeinen Roerende Zaken (hierna: Domeinen) schreef verzoeker zich in op de kavel met nummer 6184 voor een bedrag van € 2.658. Deze kavel bestond uit een race- en kinderfiets, alsmede negen heren-, veertien dames- en vier ATB-fietsen.

2. Domeinen berichtte verzoeker dat de kavel met nummer 6184 aan hem was gegund. In reactie hierop verzocht verzoeker Domeinen de koopovereenkomst te ontbinden, aangezien hij bij de inschrijving abusievelijk het kavelnummer 6184 in plaats van het kavelnummer 6284 had ingevuld. De kavel met nummer 6284 bestond uit een waterscooter.

Na ontbinding van de overeenkomst werd verzoeker, volgens Domeinen op grond van het bepaalde in de Algemene voorwaarden Domeinen Roerende Zaken 2001, een contractuele boete van dertig procent van het door verzoeker op de kavel fietsen geboden bedrag opgelegd. De hoogte van de boete was € 797,40.

3. Verzoeker verzocht Domeinen, directie Apeldoorn om matiging van de hem opgelegde boete. Verzoeker stelde zich onder meer op het standpunt dat de hoogte van de boete niet in verhouding stond tot de waarde van de kavel fietsen. Hij wees erop dat hij uit telefonisch contact met Domeinen had begrepen dat de waarde van de kavel fietsen door Domeinen tussen de € 500 en € 600 was geschat.

Tevens stuurde verzoeker Domeinen een kopie van een pagina van de kavellijst van Domeinen van de verkoop van 9 december 2004. Bij de omschrijving van de kavel met nummer 6284 stond met de hand geschreven "2658". Op dezelfde pagina was bij de omschrijving van de kavel met nummer 6184 geen aantekening gemaakt.

4. Domeinen, directie Apeldoorn wees verzoekers verzoek om matiging van de boete af met de overweging dat het risico van een foute inschrijving op een kavel geheel voor verzoekers rekening kwam en verwees hiervoor naar de Algemene voorwaarden Domeinen Roerende Zaken 2001.

5. In reactie op de klacht liet de staatssecretaris van Financiën weten dat overeenkomstig het bepaalde in het derde lid van artikel 12 Algemene voorwaarden Domeinen Roerende Zaken 2001 (zie Achtergrond, onder 1.) Domeinen in dit geval bevoegd is om afhankelijk van de aard van de overtreding de koper een boete op te leggen met een minimum van € 65. Volgens de staatssecretaris is in de interne Instructie Invordering Domeinen vastgelegd dat bij het niet voldoen van de vordering de koopovereenkomst zal worden ontbonden onder oplegging van een boete als percentage van de geboden som (exclusief opgeld en BTW) conform de in de instructie opgenomen boetetabel.

Indien een koper het niet eens is met de hoogte van de opgelegde boete, kan hij zich wenden tot de burgerlijke rechter met het verzoek de opgelegde boete te matigen.

Er wordt uitgegaan van het bedrag van de feitelijk gedane bieding, omdat bij ontbinding de Staat een schade heeft ter grootte van het geboden bedrag, aldus de staatssecretaris.

Volgens de boetetabel diende verzoeker in dit geval een boete van dertig procent van € 2.658 te betalen. In de tabel staan meer percentages vermeld, die gekoppeld zijn aan de hoogte van biedingen. De boetetabel is niet extern bekend gemaakt.

Een minimumboete wordt opgelegd indien het geboden bedrag dusdanig laag is dat een boetebedrag van € 65 niet wordt gehaald bij het hanteren van dertig procent van het geboden bedrag. Er worden volgens de staatssecretaris geen uitzonderingen gemaakt bij het hanteren van de percentages, die in de boetetabel staan vermeld. Het hanteren van een boete per geval, afhankelijk van de in dat geval gedane bieding, is administratief zeer bewerkelijk en onhaalbaar, aldus de staatssecretaris. Dit kost allereerst tijd en geld. Bovendien zou dit inhouden dat - wanneer aan het publiek bekend wordt dat door Domeinen geen boetes, alleen minimumboetes of sterk verlaagde boetes worden opgelegd in afwijking van de tabel - Domeinen met veel meer bieders wordt geconfronteerd die aangeven een vergissing te hebben begaan. Zo zouden ook die bieders, die achteraf spijt hebben van een bieding, hier een beroep op kunnen doen, aldus de staatssecretaris.

Bieders worden erop gewezen dat zij na het invullen van hun biedingformulier dit moeten controleren op compleetheid en vergissingen. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor het juist invullen van hun formulier. Het is namelijk niet aan Domeinen te beoordelen hoeveel geld iemand over heeft voor een kavel, aldus de staatssecretaris.

De staatssecretaris deelde mee dat de door Domeinen getaxeerde waarde van de kavel fietsen € 650 is. Deze kavel is in februari 2005 alsnog verkocht.

Volgens de staatssecretaris bedragen de kosten van het ontbinden van een overeenkomst ongeacht de goederensoort € 1.149 per kavel. Tot deze kosten behoren die van aanmelding, ontvangst, opslag, verkavelen en verkoop van de goederen, alsmede de kosten van administratieve verwerking van de ontbinding, extra opslagcapaciteit voor de goederen vanwege het op een later tijdstip verkopen van de kavel, het opnieuw verkavelen en de extra advertentie- en veilingkosten. Volgens de staatssecretaris dekt in veel gevallen de opgelegde boete de hierboven genoemde kosten per kavel niet.

Concluderend merkte de staatssecretaris op dat naar zijn mening de klacht van verzoeker niet gegrond is, gezien het feit dat de Dienst Domeinen gehouden is om de Algemene voorwaarden Domeinen Roerende Zaken 2001 op consistente wijze toe te passen.

Achtergrond

1. Algemene voorwaarden Domeinen Roerende Zaken 2001 (die tot 1 juni 2005 van kracht waren)

Artikel 12, derde lid

“De Staat kan bij enigerlei tekortkoming in de nakoming door de koper van een op hem rustende, uit de overeenkomst voortvloeiende verplichting aan de koper, zonder dat ingebrekestelling nodig is, een boete opleggen ten hoogste gelijk aan de helft van het geboden bedrag, met een minimum van € 65,-- (VIJFENZESTIG EURO), onverminderd het recht op ontbinding en/of aanvullende schadevergoeding. Ook voor het geldend maken van dit recht is voorafgaande ingebrekestelling niet vereist.”

2. Burgerlijk Wetboek, boek 6

Artikel 2

“1. Schuldeiser en schuldenaar zijn verplicht zich jegens elkaar te gedragen overeenkomstig de eisen van redelijkheid en billijkheid.

2. Een tussen hen krachtens wet, gewoonte of rechtshandeling geldende regel is niet van toepassing, voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn.”

Artikel 248

“1. Een overeenkomst heeft niet alleen de door partijen overeengekomen rechtsgevolgen, maar ook die welke, naar de aard van de overeenkomst, uit de wet, de gewoonte of de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeien.

2. Een tussen partijen als gevolg van de overeenkomst geldende regel is niet van toepassing, voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn.”